

Wyrok z dnia 7 marca 1996 r.
III ARN 71/95

Postępowanie o zameldowanie na pobyt stały osoby bliskiej najemcy lokalu mieszkalnego, której właściciel budynku odmówił potwierdzenia uprawnienia do przebywania w tym lokalu - stosownie do art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. - powinno być zawieszone do czasu zakończenia toczącego się postępowania o unieważnienie decyzji przydzielającej przedmiotowy lokal.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Teresa Flemming-Kulesza, Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Janusz Łętowski, Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 7 marca 1996 r. sprawy ze skargi Haliny W. na decyzję Wojewody P. z dnia 23 maja 1994 r., [...] w przedmiocie zameldowania na pobyt stały na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu z dnia 11 kwietnia 1995 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Prezydent Miasta P. decyzją z dnia 23 marca 1994 r., [...], wydaną na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (jednolity tekst: Dz. U. z 1984 r., Nr 32, poz. 174) orzekł o zameldowaniu Ireneusza Marii K. na pobyt stały w lokalu [...] przy ul. L. w P. Rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji utrzymał w mocy Wojewoda P. wydaną w trybie odwoławczym decyzją z dnia 23 maja 1994 r., [...].

Skarga na powyższą decyzję ostateczną, wniesiona do Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu przez Halinę W. została oddalona wyrokiem z dnia 11 kwietnia 1995 r., [...].

Wyrok ten rewizją nadzwyczajną z dnia 11 października 1995 r. zaskarżył Minister Sprawiedliwości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu do ponownego rozpoznania. Wniosek ten oparł skarżący na zarzucie rażącego naruszenia art. 1 § 1 pkt 1 i art. 207 § 3 k.p.c. oraz art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono, że przy zameldowaniu na pobyt stały lub czasowy trwający ponad dwa miesiące należy zgodnie z art. 9 ust. 2 cytowanej ustawy przedstawić potwierdzenie uprawnienia do przebywania w lokalu (pomieszczeniu), w którym miałyby nastąpić zameldowanie. Potwierdzenia takiego uprawnienia dokonuje właściciel lub zarządca budynku, co wynika z § 7 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie wykonywania obowiązku meldunkowego i prowadzenia ewidencji ludności (Dz. U. Nr

32, poz. 176).

Tymczasem właścicielka budynku Halina W., działając przez pełnomocnika, odmówiła potwierdzenia uprawnienia Irenusza Marii K. do przebywania w lokalu [...] przy ulicy L. w P. Skutkiem rzeczzonej odmowy zainteresowany mógł w świetle § 3 powołanego rozporządzenia zostać zameldowany tylko na pobyt czasowy do 2 miesięcy.

Uprawnienie do przebywania w lokalu stanowiącym własność prywatną ma zdaniem skarżącego cywilnoprawny charakter. Wobec tego właściwym do stwierdzenia uprawnienia zakwestionowanego przez właściciela lokalu jest sąd powszechny, a nie organ administracji. Kompetencje organu ewidencji ludności, wynikające z art. 47 ust. 2 ustawy dotyczą jedynie samodzielnego rozstrzygania mogących się wyłonić wątpliwości co do kompletności i wiarygodności złożonej dokumentacji meldunkowej, jej pochodzenia od osób uprawnionych, czy też przyczyn odmowy wydania koniecznego dokumentu. Wspomniane kompetencje nie obejmują jednak istnienia albo nieistnienia uprawnienia potwierdzanego przez właściciela lub zarządcę budynku, jeżeli uprawnienie ma cywilnoprawny charakter i jest przedmiotem sporu.

W tym zakresie skarżący powołał się na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1993 r., III AZP 28/92 (OSNCP 1993 z. 7-8 poz. 117), w której wypowiedziano pogląd, że organ właściwy w sprawach ewidencji ludności może na zasadzie art. 47 ust. 2 ustawy rozstrzygać wątpliwości co do istnienia po stronie wnioskującego o zameldowanie na pobyt stały uprawnień do przebywania w lokalu, którego dotyczy wniosek. Gdyby jednak na tle powyższego uprawnienia powstał spór o cywilnoprawnym charakterze, to zainteresowanemu służy droga sądowa.

W piśmie procesowym z dnia 23 lutego 1996 r., zatytułowanym "skarga" i "zaskarżającym wniesienie rewizji nadzwyczajnej" Ireneusz Maria K. wniósł o jej oddalenie.

Natomiast pełnomocnik właścicielki budynku Haliny W., w pismach procesowych z dnia 16 listopada 1995 r. i 24 stycznia 1996 r., wniósł o uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej, a ponadto przedłożył Sądowi Najwyższemu odpisy szeregu dokumentów uzasadniających jej zdaniem tezę, że wniosek o zameldowanie Ireneusza Marii K. na pobyt stały w lokalu [...] przy ulicy L. w P. zmierzał wyłącznie do tego, aby wzmocnić uprawnienie do tego lokalu po stronie Józefa K., teścia wnioskodawcy. Tymczasem decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. z dnia 20 listopada 1995 r., [...], stwierdzona została nieważność decyzji Urzędu Miejskiego w P. [...] - Wydział Spraw Lokalowych i Komunalnych z dnia 23 czerwca 1976 r., [...], mocą której lokal [...] przy ulicy L. w P. przydzielono Józefowi K. w ramach zamiany mieszkań.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, aczkolwiek głównie z przyczyn, które nie zostały w niej wyeksponowane, choć były konsekwentnie podnoszone w pismach procesowych pełnomocnika Haliny W., właścicielki budynku przy ulicy L. w P.

Wnoszący rewizję nadzwyczajną skoncentrował się bowiem na wykazaniu, że z mocy art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (jednolity tekst: Dz. U. z 1984 r., Nr 32, poz. 174 ze zm.) właściwy organ administracyjny rozstrzyga o dokonaniu zameldowania, gdy "zgłoszone dane" wymagane do zameldowania "budzą wątpliwości". Jeżeli zatem osoba ubiegająca się o zameldowanie na pobyt stały nie przedstawi potwierdzenia uprawnienia do przebywania

w danym lokalu (pomieszczeniu), dokonanego przez właściciela lub zarządcę budynku zgodnie z wymaganiem § 7 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie wykonywania obowiązku meldunkowego i prowadzenia ewidencji ludności (Dz. U. Nr 32, poz. 176), gdyż wydanie takiego potwierdzenia zostanie jej odmówione, to obowiązkiem organu administracji jest wyjaśnienie wszelkich wątpliwości wiążących się z taką odmową, mogącą wynikać z różnych przyczyn. Zupełnie odrębną kwestią, leżącą w innej płaszczyźnie prawnej, jest natomiast zagadnienie materialnoprawnych uprawnień do konkretnego lokalu lub pomieszczenia, przy czym kompetencja do rozstrzygania sporów o istnienie takiego uprawnienia o cywilnoprawnym charakterze należy do sądów powszechnych. Cywilnoprawny charakter ma uprawnienie do przebywania w lokalu stanowiącym własność prywatną. Skoro zatem właścicielka budynku przy ul. L. w P. odmówiła Ireneuszowi Marii K. potwierdzenia uprawnienia do przebywania w lokalu [...], to brak było podstaw do uczynienia tego w trybie administracyjnej decyzji o zameldowaniu wnioskodawcy w tymże lokalu na pobyt stały.

Przedstawione wyżej stanowisko rewizji nadzwyczajnej jest zgodne z poglądem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1993 r., sygn. akt III AZP 28/92 (SNCP 1993 z. 7-8 poz. 117). Poglądy wyrażone we wspomnianej uchwale podziela również Sąd Najwyższy w składzie rozpatrującym niniejszą sprawę, ale jej rozstrzygnięcie nie zależy od charakteru prawnego sporu dotyczącego uprawnienia Ireneusza Marii K. do przebywania w lokalu [...] przy ul. L. w P.

Uprawnienie do przebywania w tymże lokalu wnioskodawca wywodził bowiem z faktu bycia zięciem Józefa K., najemcy przedmiotowego lokalu na podstawie decyzji administracyjnej z dnia 23 czerwca 1974 r. Uprawnienie Ireneusza Marii K., jako osoby bliskiej Józefowi K., było zatem pochodną stosunku najmu nawiązanego na podstawie aktu administracyjnego, co słusznie zauważył Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Nie ma jednak racji tenże Sąd, gdy równocześnie twierdzi, że okoliczności dotyczące tytułu prawnego teścia wnioskodawcy do przedmiotowego lokalu nie były kwestionowane. W uzasadnieniu skargi skierowanej w dniu 13 czerwca 1994 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego na decyzję Wojewody P. z dnia 23 maja 1994 r. pełnomocnik właścicielki budynku wyraźnie bowiem podała, że zameldowaniem Ireneusza Marii K. jego teść zmierza do "utrzymania się" w dotychczasowym stanie prawnym lokalu [...] przy ulicy L. w P. w związku ze wszczęciem przez skarżącą postępowania o unieważnienie decyzji o przydziale tego lokalu, przy czym sprawa ta jest od września 1993 r. rozpoznawana przez Kolegium Odwoławcze przy Sejmiku Samorządowym Województwa P. [...].

Co prawda Naczelny Sąd Administracyjny, postanowieniem z dnia 13 września 1994 r., uwzględnił wniosek skarżącej z dnia 23 sierpnia 1994 r. o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji, ale w ogóle nie rozpatrzył wniosku skarżącej z dnia 6 października 1994 r. o zawieszenie postępowania. Wniosek ten był zaś motywowany zawieszeniem postępowania w sprawie [...] o zameldowanie w spornym lokalu żony wnioskodawcy Małgorzaty K.-K. aż do momentu wydania ostatecznej decyzji w sprawie o unieważnienie decyzji o przydziale tegoż lokalu Józefowi K.

Wydanie zaskarżonego wyroku w sprawie związanej z uprawnieniem do prze-

bywania w przedmiotowym lokalu wnioskodawcy, jako osoby bliskiej jego najemcy na podstawie aktu administracyjnego, bez uprzedniego rozstrzygnięcia postępowania o unieważnienie decyzji przydzielającej sporny lokal, jest rażącym naruszeniem art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a., a ponadto stanowi przejaw niezrozumiałej niekonsekwencji Naczelnego Sądu Administracyjnego w identycznych sprawach odnoszących się do każdego z obojga małżonków K.

Z wyżej wskazanych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 422 § 2 k.p.c. w zw. z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368) orzekł jak w sentencji.

=====